Kirkkohallituksen vastine HE 108/2022 vp

Eduskunnan hallintovaliokunnalle 17.2.2023

KIRKKOHALLITUS

Esityksen sisältö

- Lausunnot, joissa vastineessa ei ole huomautettavaa
- Lausunnot, joissa ei ole ehdotettu säädösmuutoksia
- Lausunnot, joissa on huomautuksia tai ehdotettu säädösmuutoksia
  - Perustuslakivaliokunta
  - Kirkon pääsopijajärjestöt
  - Korkein hallinto-oikeus
  - Oikeusministeriö
  - Valvira

Lausunnot, joista ei huomautettavaa

- ❑ Opetus- ja kulttuuriministeriö
- ❑ Kirkon työmarkkinalaitos
- ❑ Kirkon eläkerahasto
- ❑ Professori Olli Mäenpää
- ❑ Digi- ja väestötietovirasto

Lausunnot, joissa ei ehdotettu säädösmuutoksia

- Ahvenanmaan maakunnan hallituksen lausunto
  - Neuvotteluja Ahvenanmaan itsehallinnon ja kirkkolain rajapinnoista käyty 2021-2022; jatkotoimenpiteistä päätetään tänä keväänä
- Apulaistietosuojavaltuutettu Pihamaan lausunto
  - Kirkkohallitus yhtyy näkemykseen perusteluihin jääneestä virheestä
- KEVA:n lausunto
  - Lausunnossa esiin nostettu säännös poistettu laintarkastuksen yhteydessä; HE:n perustelut tältä osin virheelliset
- Museoviraston lausunto
  - Mahdollinen työmäärän kasvu on arvioitavissa vähäiseksi

Eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausunto 104/2022 vp

- Kirkon tunnustuksen osalta viitataan hallituksen esityksen perusteluihin ja aiemmassa lausunnossa sekä vastineessa lausuttuun
  - Kirkkohallitus tulee jatkossa ottamaan huomioon
- Kirkkolainsäädännön kokonaisuudistus on tuonut esille säätämisprosessissa olevat ongelmakohdat – on syytä tehdä uudelleenarviointi
  - Edellyttää yhteistyötä ministeriöiden kanssa
- Kirkkolakiehdotuksen 12 luvun 13 §:n 2 momentin velvoite koskee vain seurakuntia, mikä käy ilmi ehdotetusta 10 luvun 23 §:n 3 momentista
  - Valitusviranomaisen päätös on pidettävä **seurakunnassa** yleisesti nähtävänä
  - Viittaussäännös koskee koko 10 luvun 23 §:ää ei vain sen 1 momenttia

Kirkon pääsopijajärjestöjen lausunto I

- Lausunnon kohdista 1-4 sekä 7 ja 8 kirkkohallituksella ei ole lausuttavaa
- Kohta 5: Kirkon jäsenyyttä ja konfirmaatiota koskevan kelpoisuusvaatimuksen sekä papin virkoja koskevien säännösten sijainti kirkkolaissa
  - Lain tasoa edellyttävät pappisvirkaan ja papin virkaan sekä muuhun hengelliseen työhön ja kirkon edustamiseen liittyvät säännökset ovat keskeisiä kirkon uskonnollisen yhdyskunnan luonteen ja PL 11 §:n näkökulmasta
  - Papin ja pappisviran osalta erityispiirteenä myös piispan ja tuomiokapitulin toimivalta (järjestysmuotoon liittyvä sääntely)
- Kohta 6: Kirkon henkilöstöä koskevan säädösvalmistelun riippumattomuus työnantajaedunvalvonnasta
  - Tyypillistä virka- ja työsuhdelainsäädännölle on, että valmistelu toteutetaan ns. kolmikantavalmisteluna, johon osallistuvat niin työnantajan kuin henkilöstön edustajat. Pääsopijajärjestöjen ehdotus on perusteeton.

Kirkon pääsopijajärjestöjen lausunto II

- Kohta 9: Erityisten kelpoisuusvaatimusten ulottaminen koskemaan myös työsopimussuhteisia
  - Ilman vaikutusarviointia ei voida laajentaa
  - Kirkolliskokous antanut KJ:ssä toimivaltaa määrätä ehtoja vain virkasuhteisille
- Kohdat 10, 14 ja 12: Seurakuntapastorin viran hakumenettely, muutoksenhakukielto seurakuntapastorin viran ja väliaikaisen papin viran virkamääräyksiin sekä mahdollisuus määrätä toisen työnantajan palvelukseen
  - Seurakuntapastorin hakumenettely ja muutoksenhakukiellot liittyvät pappisvihkimykseen – luterilainen teologia taustalla
  - Muutoksenhakukiellosta myös perustuslakivaliokunnan kanta vuodelta 2003 (PeVL 20/2003 vp, s. 2).
  - Siirtymisvelvollisuudesta aiempi hallintovaliokunnan kanta (HaVM 17/2012 vp, s. 3) - jumalanpalvelusten ja kirkollisten toimitusten turvaaminen
  - Ehdotukset perusteettomia

Kirkon pääsopijajärjestöjen lausunto III

- Kohta 11: Kirkkoherran viran hakijan velvollisuus toimittaa terveystodistus osana hakemusasiakirjoja
  - Taustalla viran täyttömenettely, jossa tuomiokapitulin velvollisuutena selvittää hakijoiden kelpoisuus virkaan
  - Välittömällä vaalilla valitsemista ei voida tehdä ehdollisena
- Kohta13: Viranhaltijan oikeus palata perhevapaalta aiempaan työhönsä
  - Kyseessä viittaussäännön tarkennus; ei muuta oikeustilaa
  - Viranhaltijalla vahva oikeus palata virkaansa
- Kohta 15: Viranhaltijalle säädetty oikeudenkäyntikulukorvaus
  - Sääntely vastaa kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 53 §:ää
  - Virka- ja työsuhdetta koskevien riitojen samankaltainen kohtelu

Korkeimman hallinto-oikeuden lausunto

- Asiakirjojen julkisuuteen sovellettava kirkkolain mukainen muutoksenhaku
  - Ollut voimassa joulukuusta 1999 – sääntely ei ole perustuslain 21 §:n vastainen
  - Muutoksenhakumenettelyn muuttaminen olisi ehdotuksen asiasisältöön vaikuttava eikä siten mahdollinen
- Muutoksenhaku hallinto-oikeuden päätökseen ehdotettu KL 12:13
  - Ottaen huomioon kirkollisvalituksen erityisluonteen säännöstä on mahdollista selkeyttää lainsäädäntöteknisenä oikaisuna, jos se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi
  - Pykälää on aiemmin muokattu lainsäädäntöteknisenä korjauksena laintarkastuksen huomioiden johdosta.

Oikeusministeriön lausunto I

- Kirkkolain säätämisjärjestys
  - Ehdotettua kirkkolain 1 luvun 5 §:ää on joustavoitettu lainsäädäntöteknisten virheiden oikaisumahdollisuuden osalta
  - Kirkon sisäinen selvitys 2005-2007 epäonnistui; Oikeusministeriön Perustuslaki 2008 työryhmä ei nähnyt tarvetta PL 76 §:n käsittelylle
- Hallintomenettely
  - Viranhalijalaki sisältää pääasiassa virkasuhteisiin liittyvän materiaalisen sääntelyn – päätöksentekoon sovelletaan kirkkolakia ja hallintolakia
  - Päätöksen tiedoksiantoa koskeva ehdotettu KL 12:13,2 velvoittaa ehdotetun KL 10:23,3 mukaisesti vain seurakuntia
- Muutoksenhakusäännökset
  - Hallintopäätöksen tiedoksianto vastaa kuntalain mukaista sääntelyä
  - Hautaustoimessa erityinen kirkkolaissa säädettävä yleistiedoksianto

Oikeusministeriön lausunto II

- Kirkon yhteinen jäsenrekisteri
  - Rekisterinpitäjistä säädetty ehdotetussa kirkkolain 8 luvun 5 §:ssä, sen 2 momentti säätää myös manuaalisten kirkonkirjojen rekisterinpidosta
  - Ehdotetut säännökset jäsenrekisterin tietojen ylläpitäjästä ja tietojen virheettömyydestä vastaavasta tahosta (KL 8:6) sekä säännös kenellä on oikeus tallentaa, luovuttaa ja korjata jäsenrekisterin tietoja (KL 8:9) nimenomaan poissulkevat sen, että seurakunta tai tuomiokapituli voisi muuttaa tai tallentaa tietoja – valvotaan eriasteisin käyttöoikeuksin
  - Jos ehdotettuun 8 luvun 2 §:ään sisältyvää luvun sisäistä viittaussäännöstä pidetään epätarkkana, kirkkohallitus katsoo, että kyseisen pykälän toinen virke luvun sisäisenä viittaussäännöksenä on mahdollista poistaa lainsäädäntöteknisenä oikaisuna

Valtiovarainministeriön ja Valviran lausunnot

- Valtiovarainministeriön lausunto
  - Uudet tiedonhallintalain 24 a ja 24 b §:n ulottuvuus kirkon tietoaineistoon olisi vähäistä – vain osa materiaalista on sähköisessä muodossa
  - Viranhaltijalain 37 § on syytä muuttaa siten, että se ottaa huomioon myös hyvinvointialueiden luottamustoimet
- Valviran lausunto
  - Henkilötietojen käsittelyyn diakoniatyössä koskeva sääntely on toteutettu PeVL lausunnon 4/2020 vp mukaisesti
  - Käytännössä sääntelyä oli jo sovellettu
  - Valviran erityisasiantuntija piti ehdotettua sääntelyä kesällä 2020 mahdollisena

Lopuksi!

- Voimassa oleva kirkkolaki on osoittautunut monin osin sisällöltään ongelmalliseksi ja toisaalta puutteelliseksi
- Olisi välttämätöntä, että kirkkolainsäädännön uudistus onnistuisi ja ehdotettu lainsäädäntö saataisiin voimaan 1.7.2023

KIRKKOHALLITUS